

Inhoudsopgave

Voorwoord 9

Gerrit Voerman

Inleiding 13

Marcel ten Hooven en Ron de Jong

Deel 1 | Een stille kracht

Marcel ten Hooven

- 1 Een kwestie van mentaliteit** 25
 - Een wijze van zijn 25
 - Hoe dichterbij de Kroon, hoe minder partijman 29
 - Moet dat nu zo? 32
 - Ze waren allemaal hond 35

- 2 Van hervormden huize** 39
 - Meer een levenshouding dan een politieke keuze 39
 - Een artiest, met eigenaardigheden en trucages 44
 - Wij wensen te blijven onszelf 47
 - Het nette beheer van het bestaande 50
 - Doorbraak hield huis in CHU 53
 - ‘Begenadigd violist’ speelde geen noot 56

- 3 Wars van vertoon** 59
 - Bruggenbouwer versus baanbreker 59
 - Bevrijd uit de isolerende engte van het dogma 62

ARP-CHU: de wet van de koestal 65
In Heinkenszand lag het land van Hoedemaker 72
Gedoopt liberaal op de Zuid-Hollandse klei 76
De protestants-christelijke middenstof 80
Het fatsoen moet uit de mens komen, niet uit het systeem 85

- 4 **Behoud het goede** 89
De freule én het gewone volk 89
Wij moeten ons natuurlijk provincialisme overwinnen 94
Niet veel meer te zien van de dualistische erfenis 99

Deel II | De Christelijk-Historische Unie 1908-1980

Ron de Jong

- 5 **Het ontstaan van de CHU** 107
Het politieke bestel na de grondwetsherziening van 1848 107
Het ontstaan van partijen 109
Eenheid of scheiding 111
De breuk in de ARP 112
Hervormden en gereformeerden 117
De vorming van de CHU 1901-1908 120
De eenheid van de protestantse natie 123
- 6 **De CHU onder het districtenstelsel 1908-1918** 127
De partijstructuur van de Unie 127
Tussen autonomie en centralisme. De verkiezingen van 1909 en 1913 130
Christelijk-historische bolwerken 136
Contact met de kiezers. Christelijk-historische verkiezingscampagnes 139
Het lek van de antithese. Vrij-liberale en christelijk-historische kiezers 142
- 7 **Aanpassing en stabiliteit. De CHU in het interbellum** 145
Hervormingen 145
Kandidaatstellingen 149
Een sociaal program 151
Onafhankelijk en gouvernementeel 154
Verkiezingscampagnes 157
Evenredigheid 160
Malcontenten en Goedgezinden 161

Stabiliteit 167

Een plattelandspartij 174

Christelijk-historischen, liberalen en antirevolutionairen 177

8 Een morele gemeenschap? Het christelijk-historische partijleven 181

Lokaal partijleven. De CHU in Delft 181

Nationaal partijleven 187

Een hervormde partij 193

De fascistische verleiding 195

9 Bezetting, Doorbraak en de Indonesische onafhankelijkheid 199

Nederland bezet 199

De Nederlandse Hervormde Kerk in beweging 208

Politieke vernieuwing 210

Fuseren, doorbreken of zelfstandig blijven? 212

De verkiezingen van 1946 221

Herstel en vernieuwing op lokaal niveau. Onrust in Delft 223

De CHU en Indonesië 226

10 Wederopbouw. De CHU in de jaren vijftig 237

Vorming en vermaak. Het christelijk-historische partijleven 237

Wederopbouw in Delft 241

De christelijk-historische jongeren en vrouwen 245

Het politieke profiel van de CHU 250

De christelijk-historische kiezers 255

Verkiezingsmanifesten en verkiezingscampagnes 261

De Unie en de Nederlandse Hervormde Kerk. Een moeizame relatie 263

De piketpaaltjes opnieuw geslagen 268

11 Ideologische heroriëntatie, partijhervorming en electoraal verval 271

Voorzichtige kritiek. Europese eenwording en beginselendiscussie 271

Een verkiezingskater 279

Op weg naar één partij. De hervormingsagenda van de commissie-Scholten 281

Een nieuw beginselprogramma en een politiek programma 286

Een gemeenschappelijk urgentieprogramma 288

Electoraal ramspoed. De verkiezingen van 1971 en 1972 289

Partijvernieuwing aan de basis. De CHU in Delft 295

Inhoud

- 12 De weg naar het CDA** 301
Obstakels. Grondslagdiscussie en politieke koers 301
De Unie brokkelt af 306
Opgaan in het CDA 310

Slotwoord

Marcel ten Hooven en Ron de Jong

- Kracht en zwakte van een hervormde notabelenpartij 317

Noten 323

Archieven 345

Literatuur 347

Lijst van afkortingen 355

Illustratieverantwoording 357

Register van personen 359

Bijlage 365